

VÆRDIGHED OG RETSSIKKERHED FOR MENNESKER MED HANDICAP

Værdighed og livskvalitet for mennesker med handicap

Mennesker med handicap skal behandles som mennesker – ikke som et problem, en byrde eller en gruppe af borgere, der skal udsættes for kommunens spare-øvelser.

Desværre ser vi ofte, at mennesker med handicap bliver behandlet uværdigt og må kæmpe helt urimeligt længe mod et system, der ikke sikrer dem den basale hjælp, de har brug for, for at få hverdagen til at hænge sammen.

Undersøgelser viser, at omkring halvdelen af de sager på handicapområdet, som bliver påklaget til Ankestyrelsen, faktisk giver klageren ret i, at kommunens afgørelse er forkert. Det er simpelthen ikke godt nok. Men der er også borgere, som ikke har overskuddet eller ressourcerne til at klage over kommunens afgørelse, så der er formentlig endnu flere forkerte afgørelser, som desværre aldrig når frem til Ankestyrelsen.

I Dansk Folkeparti mener vi, at omgørelsesprocenterne er groteske – og at de blot understreger, hvor stort behovet er for handling og forandring. Velfærdssamfundet er ikke et velfærdssamfund, hvis ikke vi kan sørge for støtte og hjælp til dem, der har brug for det.

Nytænkning af handicapområdet

Både organisationer og borgere, der har et handicap eller er pårørende til en borger med et handicap, har peget på, at handicapområdet ikke nødvendigvis varetages bedst af kommunerne. Senest så vi, at et borgerforslag fra initiativtagerne bag #enmillionstemmer på kort tid fik underskrifter nok til at blive fremsat i Folketinget. Det satte gang i en vigtig debat, som vi nu skal følge til dørs.

Til syvende og sidst bør det ikke være muligt for en kommune at spare penge ved uretmæssigt at fjerne den hjælp, en borger med handicap er afhængig af. Det skal ikke opfattes som en anklage om, at kommunerne generelt er usaglige og fratager borgere hjælp for at spare penge. Pointen er, at vi slet ikke bør stå i en situation, hvor det er muligt.

I Dansk Folkeparti synes vi, at visitationsopgaven på handicapområdet skal flyttes væk fra kommunerne, så der ikke er en interessekonflikt for kommunerne, der jo i dag både skal visitere og betale regningen. #enmillionstemmer foreslår at redefinere den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation VISO, så VISO fremover også skal være en visitationsmyndighed med afdelinger fordelt geografisk rundt i landet.

Det forslag bakker vi op om i DF, og vi foreslår derfor konkret, at VISO eller **en anden instans** med stor viden på området skal være visitationsmyndighed. Modellen vil i første omgang skulle afprøves som et forsøg i nogle kommuner i en periode på 2 år.

Ved udløbet af forsøgsperioden skal ordningen evalueres, så der kan træffes beslutning om, hvorvidt ordningen skal gøres permanent og udbredes til hele landet.

Reel opsættende virkning ved klage i handicapsager

I dag er det sådan, at serviceloven indeholder en bestemmelse om en varslingsperiode på 14 uger, når en borger bliver frataget eller får nedsat hjælpen efter udvalgte bestemmelser i serviceloven.

Det betyder, at hvis en kommune træffer afgørelse om at nedsætte eller fjerne borgerens hjælp efter visse servicelovsbestemmelser, så kan borgeren beholde den eksisterende hjælp i 14 uger. I den periode kan borgeren så klage til Ankestyrelsen over kommunens afgørelse. Det er vigtigt, at man ikke forveksler varslingsordningen med opsættende virkning, for opsættende virkning betyder, at man kan beholde hjælpen, indtil der er truffet en endelig afgørelse.

Varslingsordningen er et skridt i den rigtige retning, som var det, Dansk Folkeparti kunne få flertal for på daværende tidspunkt, men problemet er, at den ikke kan bruges i alle tilfælde, hvor borgeren får frataget eller nedsat hjælpen. Ordningen omfatter fx frakendelse af en plads på særlige dag- og klubtilbud, frakendelse eller nedsættelse af hjælpen i en ordning med borgerstyret personlig assistance m.v., men der er en række bestemmelser om hjælp og pleje i serviceloven, som varslingsordningen ikke dækker.

Hvis den hjælp, kommunen forsøger at nedsætte eller fratage en borger, ikke er omfattet af varslingsordningen, så mister borgeren hjælpen og kan først få den igen, hvis Ankestyrelsen når frem til, at kommunens afgørelse er forkert. Det er nemlig udgangspunktet, at en afgørelse har umiddelbar retsvirkning, dvs. at den gælder med det samme, og varslingsordningen er så en undtagelse, der gælder i forhold til udvalgte ydelser.

Problemet er, at udgangspunktet om umiddelbar retsvirkning jo bygger på en forudsætning om, at kommunerne træffer korrekte afgørelser. Den forudsætning holder ikke, når vi kan se, at der er fejl i ca. halvdelen af handicapsagerne. Kommunerne træffer alt for mange forkerte og fejlbehæftede afgørelser, og det må aldrig gå ud over borgeren.

Derudover har Ankestyrelsen meget lange sagsbehandlingstider på 15-26 uger, og det betyder reelt, at selv hvis borgeren er omfattet af varselsordningen, så kan han eller hun stå uden hjælp i månedsvis, imens Ankestyrelsen behandler klagen, fordi varslingsordningens beskyttelse er kortere end Ankestyrelsens sagsbehandlingstid.

I Dansk Folkeparti mener vi, at der er brug for en ordning, der sikrer alle borgere med handicap, som står til at miste hjælp på grund af en afgørelse fra kommunen. Det skal være en ordning med reel opsættende virkning, når borgerens behov er uændrede, når det gælder ydelser, man er visiteret til i medfør af serviceloven.

Derudover mener Dansk Folkeparti, at kommunerne ikke skal kunne nedsætte hjælpen til borgere med handicap, når deres funktionsevne er uforandret. På den måde kan vi sikre borgerne mod at blive udsat for kommunens spare-øvelser.

Borgere med handicap ønsker ikke at få mere hjælp, end de har brug for, og det er afgørende, at vi som samfund kun fjerner eller nedsætter hjælpen, hvis der er sket ændringer, der gør, at borgeren ikke længere har brug for hjælpen.

Bindende retningslinjer for kommunernes sagsbehandlingstid

Borgere med handicap kan risikere at skulle vente i et år eller mere, før kommunen har færdigbehandlet deres anmodning om hjælp og støtte. Sådan er det ikke alle steder og i alle sager, men det er uværdigt, at en person skal vente i et år eller mere på hjælp, vedkommende har ret til og behov for.

Derfor mener vi i DF, at regeringen skal fastsætte bindende retningslinjer for, hvor lang en sagsbehandling maksimalt må tage, og under hvilke omstændigheder det vil være berettiget at overskride retningslinjerne, fx hvis der er tale om en særligt komplekst sagsforløb. På den måde forpligtes kommunen til at overholde konkrete frister, der i højere grad sikrer, at borgerens liv ikke sættes på pause i urimelig lang tid, fordi han eller hun venter på at få den hjælp, der er brug for i hverdagen. Som absolut minimum skal kommunerne leve op til deres egne frister.

Hjælpemidler skal følge borgeren og fokus på mere smidige bevillingsprocesser

Borgere med handicap har i mange tilfælde brug for hjælpemidler i hverdagen. Desværre har vi set eksempler på, at en borger, der flytter til en anden kommune mister sit hjælpemiddel og pludselig ikke kan få bevilget det i den nye kommune.

Det er helt igennem urimeligt at stavnsbinde borgere med handicap til en bestemt kommune på grund af frygt for at miste sit hjælpemiddel.

Derfor mener vi i DF, at hjælpemidlet skal følge borgeren på tværs af kommunegrænser. Så hvis borgeren flytter, så følger hjælpemidlet med. Det samme bør gælde for hjælp, man har fået bevilget i kommunen, man flytter fra. Det er ikke rimeligt, at borgere med handicap skal afholde sig fra at flytte fra kommunen af frygt for ikke at kunne få den nødvendige hjælp i den nye kommune. Derfor foreslår DF, at borgeren hurtigt og effektivt kan få en forhåndsgodkendelse fra tilflytterkommunen om, at hjælpemidler og hjælp også kan tilbydes i tilflytterkommunen.

Mange bevillingssager kunne behandles på en hurtigere og nemmere måde. Især når det gælder genbevillinger. Der er behov for, at man i langt højere grad bruger tro- og love erklæringer i sager om genbevilling af et hjælpemiddel, dvs. hvor fx hjælpemidlet er slidt op eller gået i stykker. Her skal kommunen bede borgeren skrive under på, at funktionsniveauet i al væsentlighed er det samme som før. Der er ingen grund til at møde borgeren med mistro og iværksætte dyre og omfangsrige undersøgelser af funktionsniveauet, ligesom der ikke er nogen grund til at påføre klagesystemet så mange sager, som de forkerte og urimelige sager jo resulterer i.

Muligheden for brug af tro- og love erklæringer er der allerede både i forhold til hjælpemidler og handicapbiler, men det bruges oftest ikke i kommunerne i genbevillingssagerne. I nogle tilfælde har det taget flere år at afgøre, om der kunne genbevilges en handicapbil, selvom borgerens tilstand ikke var forandret, og vedkommendes nuværende handicapbil var slidt ned.

I DF mener vi, at tro- og love erklæringerne skal bruges i alle de sager, hvor det er muligt, fordi borgerens behov ikke har ændret sig.

Overgangen fra barn til voksen – hjælpen skal følge med

Når en borger med handicap fylder 18 år, fortsætter hjælpen ikke automatisk, men kommunerne er nu blevet pålagt at forberede hjælpen til voksenlivet, allerede når den unge fylder 16 år. Det er et skridt i den rigtige retning, for det forpligter kommunerne til at planlægge bedre, så færre unge personer med handicap risikerer at stå uden den hjælp, de behøver, når de fylder 18. Men hvis kommunen ikke formår at have en plan klar til borgerens 18-års fødselsdag, ja så mister borgeren stadig hjælpen. Og det får ingen konsekvenser for kommunen. Det er ikke godt nok.

I DF mener vi, at en ung på 18 år skal fortsætte med at få den hjælp, han eller hun har brug for, indtil kommunen har en færdig plan klar for hjælpen for den nu voksne borger. På den måde er der ingen unge med handicap, som risikerer at falde mellem to stole, fordi kommunen ikke har nået at udarbejde en plan.

På samme måde mener vi i DF, at forældre, der i tiden op til barnets 18-års fødselsdag har fået dækket tabt arbejdsfortjeneste, kan fortsætte med at få dækning herfor indtil kommunen er færdig med at tilrettelægge hjælpen til den nu 18-årige. I dag bortfalder muligheden for at få dækket tabt arbejdsfortjeneste for pasning i hjemmet af et handicappet barn, når barnet fylder 18 år.

Det er kun rimeligt, at det er kommunen, der skal bære den økonomiske del i den mellemliggende periode, når den ikke har sikret sig, at overgangen fra barn til voksen foregår uproblematisk.

Krav om indhentning af straffeattester ved ansættelse af personale, der skal arbejde med fx mennesker med handicap, ældre svækkede borgere m.v.

Vi har set talrige eksempler på, at personer, der er ansat til at tage vare på og hjælpe svækkede ældre og mennesker med handicap, har udsat borgerne for vold, røveri, bedrageri m.v.

Det kan være svært for en arbejdsgiver at vide, hvad en medarbejder kan finde på at gøre, men det bør i alle tilfælde være sådan, at en arbejdsgiver er helt og aldeles oplyst om medarbejderens fortid.

Hvis medarbejderen er dømt for alvorlige lovovertrædelser, skal arbejdsgiveren vide det. Det kan man kun, hvis man altid indhenter eller får forevist en straffeattest. I dag er det en mulighed for kommunale og regionale arbejdsgivere at indhente straffeattester, men ikke en pligt.

I Dansk Folkeparti mener vi, at der skal indføres krav om, at arbejdsgiveren – uanset om det er en privat, kommunal eller regional arbejdsgiver – skal indhente eller kræve at få forevist en straffeattest på personer, man overvejer at ansætte. Derfor har vi også flere gange foreslået netop dette i Folketinget, og det vil vi blive ved med at gøre.

Det er åbenlyst, at en straffeattest kun viser, hvad en person er straffet for, og det er derfor heller ikke en metode, som kan sortere alle brodne kar fra, men det er et forebyggende redskab, der giver arbejdsgiveren mulighed for at få et indblik i en persons fortid, før man ansætter vedkommende. Hvis personen er tidligere straffet, er det op til arbejdsgiveren at vurdere, om det er sikkert at ansætte vedkommende til at tage sig af udsatte borgere.

Med en pligt til indhentelse af eller forevisning af straffeattester ville nogle af de frygtelige sager, vi hører om, kunne være undgået.

I DF mener vi, at det skal være et krav, at arbejdsgiveren selv indhenter straffeattesten, hvis det er en offentlig arbejdsgiver, og at private arbejdsgivere skal kræve at få forevist en straffeattest, før de ansætter personale, der skal arbejde med fx mennesker med handicap, ældre svækkede borgere m.v.

Med lov nr. 615 af 14. maj 2020 blev der indført et sådant krav for botilbud. Det er imidlertid ikke nok, at vi som samfund kun beskytter nogle af vores udsatte – vi skal beskytte hele vejen rundt. Derfor skal kravet udbredes.

Borgeren skal have kompensation for fejlbehandling i det sociale system

I april 2021 afsagde Højesteret dom i den såkaldte Svømmepigesag. Afgørelsen slog fast, at en borger ikke kan få kompensation, selvom kommunen ulovligt har frataget borgeren en ikke-økonomisk ydelse (ledsagertimer). Det er der behov for at ændre på, for der træffes alt mange forkerte og ulovlige afgørelser på handicapområdet.

Tal fra Ankestyrelsen viser, at kommunernes sagsbehandling mangler faglighed og kvalitet. Det kan bl.a. fremhæves, at 46 pct. af de sager, som borgerne har indbragt for Ankestyrelsen på handicapområdet, er blevet omgjort eller hjemvist til fornyet behandling i kommunen.

Mange borgere har ikke mentalt overskud til at føre en klagesag, hvis de får afslag fra kommunen i en handicapsag. Sådanne klagesager kan tage flere måneder. Det betyder, at der potentielt træffes endnu flere forkerte afgørelser i kommunerne, som aldrig bliver indbragt for Ankestyrelsen.

For Dansk Folkeparti handler det sociale system om borgerne og deres liv. Derfor er det helt uacceptabelt, at så mange afgørelser på handicapområdet er forkerte.

Advokatrådet foreslår i rapporten »Retssikkerhed for udsatte borgere« fra marts 2020, at der indføres en retssikkerhedsfond, der bl.a. skal kompensere borgere, som har modtaget forkerte afgørelser og understøtte retssikkerheden ved at give borgerne juridisk bistand. Ifølge Advokatrådets forslag skal kommunerne indbetale uberettigede besparelser til fonden.

I Dansk Folkeparti er vi helt enige i, at der er behov for en retssikkerhedsfond på handicapområdet, hvis vi skal sikre retssikkerheden for mennesker med handicap. Vi er også enige i, at det er kommunerne, der skal finansiere ordningen ved at indbetale det, de har sparet ved at træffe fejlagtige afgørelser.

Fonden skal skabe et incitament for kommunerne til markant at forbedre sagsbehandlingen af sagerne på handicapområdet og skal samtidig tjene som et sikkerhedsnet for de borgere, hvis liv og hverdag går i stå på grund af kommunens kritisable sagsbehandling. Der vil være behov for finansiering til opstart af Retssikkerhedsfonden, men herefter skal fonden finansieres af kommunerne, der skal indbetale de besparelser, de har opnået ved uretmæssige afslag og forkerte afgørelser.

Retssikkerhedsfonden skal ligne den ordning, der kendes fra Erstatningsnævnet for voldsofre. Erstatningsnævnet for voldsofre har til formål at beskytte den svage part og sikre en mere enkel adgang til erstatning for ofrene, så de ikke midt i en krisesituation er afhængig af at skulle føre en egentlig retssag mod deres voldsmand. På samme måde skal Retssikkerhedsfonden hjælpe borgere med handicap i en svær situation, hvor kommunen har truffet en fejlagtig afgørelse.

Ledsagerordninger skal også være en mulighed for ældre borgere med handicap

I dag er aldersgrænsen for ledsagerordningen 67 år. Det vil sige, at man ikke har mulighed for at få bevilget ledsager-timer, hvis man er fyldt 67 år. Man kan dog godt beholde sin ledsagerordning, efter man er fyldt 67, hvis man er blevet bevilget ledsagertimer inden.

Ledsagerordningen er en stor hjælp for de borgere, der har et handicap, som gør det svært for dem at gå ud selv. Det er vigtigt for vores alle sammens livskvalitet, at vi kommer ud og ser andre mennesker. Det er vi mange, som har mærket vigtigheden af under corona-nedlukningerne. For mange borgere med handicap er ledsagerordningen den eneste mulighed for at komme ud og omkring.

I Dansk Folkeparti mener vi, at aldersgrænsen for ledsagerordningen skal fjernes. Livet går ikke i stå, når man er 67. Hverken for mennesker med handicap eller mennesker uden handicap.

I nogle tilfælde har en borger med et handicap indtil efter det 67. år måske klaret sig ved, at ægtefællen har ledsaget dem. Men hvis ægtefællen så senere dør, er det for sent for borgeren med handicap at blive bevilget en ledsagerordning. Det er ikke rimeligt, at man som borger med et handicap skal straffes for at have klaret sig uden kommunens hjælp indtil efter man er fyldt 67. For på den måde straffer man de borgere, der har klaret sig uden kommunens hjælp, ved ikke at give dem ret til hjælpen, når de fx efter ægtefællens død får brug for det.

Dansk Folkeparti foreslår derfor, at man som borger kan visiteres til en hvilende bevilling, før man fylder 67 år, hvis man har brug for en ledsager, men klarer sig med hjælp fra fx familie og venner, så borgeren senere i livet kan få hjælp fra kommunen, hvis han eller hun pludselig står uden ledsager-hjælp på grund af fx ægtefællens død.

Hjælpen skal følge med på sygehuset

En borger med handicap har som udgangspunkt ikke ret til at få sin hjælper efter ordningen om borgerstyret personlig assistance (BPA) med, hvis han eller hun skal til behandling eller bliver indlagt på sygehuset. Det skyldes, at regionen har ansvaret for at stille det nødvendige personale til rådighed, når borgeren opholder sig på sygehuset.

Samtidig ved vi, at sundhedspersonalet på sygehusene løber meget stærkt allerede. Derfor er der en risiko for, at en borger med særlige behov ikke vil få den praktiske assistance, der er brug for under opholdet på sygehuset. I Dansk Folkeparti mener vi, at borgeren skal have ret til at få sin BPA-hjælper med på sygehuset, hvis vedkommende ønsker det.

Det må være op til borgeren med handicap, om han eller hun ønsker at tage sin hjælper med på sygehuset. Borgeren er jo i forvejen visiteret til BPA-ordningen og har selv lov til at disponere over hjælpen, og derfor vil forslaget ikke medføre ekstra udgifter for kommunen.

Hjælp på rejser til udlandet

Udlandsbekendtgørelsen gør det muligt for personer med handicap at rejse på ferie i udlandet, selvom de har behov for hjælp i hverdagen. Bekendtgørelsen gør det muligt at tage visse former for hjælp med sig under kortere ferier i udlandet. Men det er ikke alle former for hjælp, man kan tage med til udlandet – det gælder fx ikke for hjælp efter servicelovens § 95. Der findes eksempelvis en række familier, som ikke kan få hjælpen til et familiemedlem med på ferien, og det betyder helt lavpraktisk, at familien ikke kan rejse på ferie sammen.

Det er ikke rimeligt, at nogle familier ikke har mulighed for at rejse på ferie sammen, fordi et af familiemedlemmerne har et handicap, der gør, at man har brug for hjælp i hverdagen.

Dansk Folkeparti mener, at udlandsbekendtgørelsen skal udvides til også at omfatte dem, der modtager hjælp efter § 95 i serviceloven. Det er kun ret og rimeligt, at alle familier med handicap får muligheden for at rejse på ferie sammen – ikke kun dem, der får hjælp efter bestemte paragraffer i loven.

Fleksibilitet i hjælpertimer for familier, der har børn med handicap

Familier til børn med handicap har i dag svært ved at planlægge hverdagen med de nuværende hjælperordninger.

Familierne kan nemlig få bevilget hjælpertimer efter flere forskellige regelsæt med forskellige krav.

Hver type af hjælp er bevilget på forhånd og er begrænset til at kunne gælde til bestemte formål og på bestemte steder og tidspunkter. Reglerne mangler ganske enkelt fleksibilitet.

For eksempel kan barnet med handicap måske ikke deltage i en børnefødselsdag hos en kammerat, fordi hjælpen på det tidspunkt af dagen er bevilget af skolen og forudsætter, at barnet er og forbliver på skolen.

Et andet eksempel er, hvis barnet med handicap ikke er i skole på grund af sygdom, for så er der ikke mulighed for at få hjælp til pasning og lignende i hjemmet, fordi hjælpen i dagtimerne er bundet til skolen. Forældrene må derfor tage fri fra arbejde ud over barnets første og anden sygedag, fordi der ikke er nogen til at passe barnet i hjemmet. Samtidig sidder hjælperen, der ellers er bevilliget til barnet, standby på skolen.

I Dansk Folkeparti mener vi, at familien bedst selv kan tilrette den hjælp, de har brug for i hverdagen med et barn med handicap, og derfor foreslår vi, at familien selv skal have muligheden for at administrere hjælpertimerne. Det skal ske sådan, at familien får udbetalt et beløb svarende til de timer, de har fået bevilget, og så er det op til familien at disponere over beløbet, så hjælpertimerne bliver brugt der, hvor det giver mening for dem.

Nogle familier vil foretrække selv at administrere hjælpertimerne, mens andre vil foretrække, at det foregår som i dag. Derfor vil det alene skulle være et tilbud til familier, der har et barn med et handicap, og de vil selv kunne vælge, om de ønsker at gøre brug af tilbuddet om selv at administrere hjælperordningerne.

Startpakker til bl.a. ALS-patienter

I efteråret 2020 fremsatte Dansk Folkeparti et forslag om at indføre startpakker for borgere med ALS, så de hurtigere og mere fleksibelt kan få den praktiske hjælp og pleje, som de har brug for på grund af deres hurtigt fremadskridende sygdom.

Ideen med startpakkerne er, at borgere med sygdomme som fx ALS skal kunne visiteres til en startpakke allerede umiddelbart efter, at de har fået diagnosen, så de fra start er godkendt til en håndfuld hjælpe- og plejeydelser. På den måde skal borgeren ikke søge om enkelte ydelser, hver gang sygdommen udvikler sig, men kan henvende sig til kommunen og oplyse om, at nu har ens behov ændret sig, og få den nødvendige hjælp uden først at skulle vente i måneder eller år på en afgørelse.

Det var der heldigvis stor opbakning til blandt Folketingets partier, og derfor blev Social- og Ældreudvalgets medlemmer enige om at pålægge regeringen at afdække, hvilke andre sygdomme der også kunne være relevante at indføre startpakker for.

I DF mener vi ikke, at der er nogen tid at spilde, når det gælder om at sikre borgere med hurtigt fremadskridende sygdomme en fleksibel og hurtig hjælp, og derfor vil vi holde regeringen op på, at der skal udvikles en model for startpakkeløsningen hurtigst muligt.

Finansiering

Flere af udspillet initiativer går ud på at animere kommunerne til at løfte hele den opgave, der i forvejen påhviler dem på handicapområdet, og derfor mener vi, at en stor del af finansieringen bør findes inden for den eksisterende ramme. Det må aldrig kunne betale sig for en kommune at levere mindre end det, borgeren har ret til. Derfor vil en del af udspillet finansiering skulle hentes inden for den eksisterende ramme.

Der er også initiativer i udspillet, som vil medføre meromkostninger. Det gælder fx forslaget om at fjerne visitationsopgaven fra kommunerne og udvidelsen af udlandsbekendtgørelsen m.v.

Velfærd er samfundets kerneopgave – og det har handicapområdet desværre ikke mærket meget til en årrække. Nu er det handicapområdets tur – og derfor er vi i DF parate til at prioritere handicapområdet indenfor det økonomiske råderum.